

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

II. An generatio ab alteratione distinguatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

esset totius generatio, ex quo inferretur generationem formam tunc existentem non esse totius generationem. Ob eandem rationem affirmo casu, quo forma & vnio per eandem actionem producuntur, talem actionem dici formaliter generationem totius, non quatenus est generatio formae, sed formaliter quatenus est generatio unionis, quia sicuti ex positione unionis, & non ex positione formae resultat compositum, & sicuti ex actionibus realiter distinctis, quarum vna determinatur ad formam, & alia ad unionem, actio illa, quae recipit unionem, & non illa, quae recipit formam dicitur productio totius: sic quando identificatur productio formae, & productio unionis, formalitas illa, ex vi cuius actio illa dicitur productio unionis, & non illa, ex vi cuius est productio formae, dicitur totius productio, & generatio, si actio generatiua sit.

- 13 Propter rationem supra dictam iure dicitur hominem gigni ex eo praecise, quod gignatur illius unionis modus, etiam si materia, & forma eiusdem hominis creentur, & ob eandem rationem dicendum videtur compositum creatum, si illius unionis modus creatur, etiam si eiusdem forma esseteducta; verumtamen dici potest totum esse creatum dicere non esse dependens a materia ratione alicuius constitutiuum essentialiter, quia creatum, & independens a subiecto idem sunt, ac proinde totum creatum debet esse independens, & tale non erit totum, cuius forma dependeat a materia, quia eo ipso quod forma dependeat a materia, totum per formam constituitur essentialiter dependens ab eadem materia, quia dependentia formae refunditur in totum, quod implicat existere sine forma, cum qua inadaequate identificatum est, & per quam formaliter constituitur. Ex hac ratione recte redditur disparitas propter quam totum tantum ratione unionis genitum dici possit, & ratione creatae unionis non valet dici creatum: ad hoc enim ut totum dependentiam habeat a subiecto, quam dicit generatio, sufficit illam habere quodcumque ex his, quae ad illius constitutionem pertinent, ad hoc vero ut independentia ponatur, quae gaudere debet terminus creatus, necessum est nihil ad illius constitutionem essentialiter pertinens a subiecto dependere.

PUNCTUM II.

An generatio ab alteratione distinguatur.

- 1 Thomistarum sententiam multi non esse putant illam, quam defendunt alii Scholae auctores, vel illi qui ex animo Angelici Doctoris doctrinam reuerentur, illiusque mentem in omnibus sincere assequi affectant, a qua raro grauissimis rationibus ducti, vel nunquam discedunt, tamen in Thomistarum numero non admittuntur, quia Angelicum Doctorem in se ipso & non in quibusdam vetustis, apud quos mentem Angelici Doctoris volunt esse depositam reuerentur. Hac forsitan ratione recentes quidam qui se Thomistas appellant, defendunt generationem ab alteratione non distinguere sequitur Caietan. 1. part. quæst. 15. art. 3.

- 2 Opposita sententia communis est in Scholis, quam defendunt nostri Auctores sequenti D. Thomam multis in locis, praecipue in quæst. de potentia quæst. 3. art. 3. quem huic sententiae patrocinari multis testimoniis efficaciter probat recens quidam intrinsecus Thomista hic quæst. 1. art. 3. Eandem sententiam defendunt Capr. qui delubra Scholæ Thomistarum penetrauit in 2. distinct. 3. quæst. 1. art. 3. & alij apud nostros Conimbr. lib. 1. cap. 2. quæst. 12. art. 3. Assentior huic sententiae, quam efficaciter probo: Generatio non identificatur cum alteratione, quae fuit in instanti precedenti generationem; non cum illa quae est in eodem generationis instanti: ergo cum nulla. Non identificari cum alteratione precedenti probo: Alteratio praecedens existebat generatione non existente: ergo alteratio illa, & generatio distinguuntur, separatio enim evidens signum est distinctionis. Secundò in Thomistarum sententia alteratio illa tota cõsumitur in instanti, in quo existit generatio: ergo non potest identificari cum generatione, implicat enim ex duabus actionibus realiter identificatis vnã definire esse, & aliam existere in eodem instanti temporis. Generationem non identificari cum alteratione, quae est in instanti generationis sic probo. In nostra sententia, quae asserit in generatione permanere

accidentia, quae immediatè antea praecesserant, alteratio, quae est in instanti generationis, praecesserat secundum maiorem sui partem, & tamen non praecesserat generatio: ergo generatio non identificatur cum tota alteratione, quae praecesserat: ergo si cum aliqua alteratione potest identificari est cum alteratione, quae tunc fit, quae est vltimum complementum dispositionis ad formam genitam: verbi gratia, cum productione sexti gradus caloris, si vltima dispositio ad formam est calor, ut lex, sed productio illius vltimi gradus, & productio aliorum praecedentium sunt eiusdem speciei: ergo si productio primorum graduum non est productio substantiae, ut verè non est, neque productio vltimi gradus erit productio substantiae, neque illius generatio. Secundò in Thomistarum sententia dispositiones ad formam recipiuntur in toto: ergo si per eandem actionem producuntur dispositiones, & producitur forma, forma recipietur in toto composito, & totum compositum, & non materia se habebit ut causa materialis formae. Probo consequentiam: Eatenus dependet terminus actionis ab aliquo principio, quatenus actio procedit immediatè, & per se ipsam ab illo, neque aliud est formaliter hunc calorem dependere ab igne tanquam a principio actiuo, & ab hoc ligno tanquam a principio passiuo, quam hanc causalitatem, seu actionem per quam ignis ponitur extra causas procedere immediatè tanquam a principio actiuo ab hoc igne, & tanquam a principio passiuo ab hoc ligno: ergo ab illis principiis dependebit forma, a quibus dependet causalitas, ex vi cuius ponitur extra causas: ergo si ex vi alterationis ponitur extra causas ab illis dependebit, a quibus alteratio dependet: sed alteratio dependet a toto tanquam a causa materiali: ergo forma dependet ab eodem toto tanquam a causa materiali.

3 Respondebis alterationem recipi in toto composito formaliter quatenus est productio qualitatis, non verò quatenus est productio formae. Contra: productio qualitatis, & productio formae substantialis vel distinguuntur realiter, vel tantum formaliter, & per rationem: si distinguuntur realiter, alteratio, quae est productio qualitatis distinguetur, a generatione, quae est productio formae substantialis. Si per rationem tantum distinguuntur, implicat physicè, & realiter non eodem modo vtramque dependere, sicuti implicat dependere ab hoc principio praedicatum rationalis, & non ab eodem dependere praedicatum animalis cum illo identificatum, distinctio enim rationis, & fictitia conducere nequit, ut aliquid physicè conueniat alicui extremo per rationem distincto, & realiter identificato, quod non conueniat alij eodem omnino modo. Secundò respondebis formam substantialem non dependere a toto composito, etiam si dependeat ab illo alteratio, ex vi cuius producitur, quia implicat dependere ab illo: qualitatem verò per eandem actionem productam dependere a toto, quia capax est habendi hanc dependentiam. Solutionem hanc in simili reieci lib. 3. Physic. Controuerf. 13. puncto 3. ubi probaui non posse creationem recipi in Angelo tanquam in principio materiali, quia Angelus esset principium materiale sui ipsius, sicuti si ego essem principium actiuum actionis, ex vi cuius producitur, me ipsum producerem, & idè si repugnat me produci a me ipso, repugnat meam actionem productiuam a me efficienter procedere. Sic similiter fateor repugnare formam recipi in toto composito, quia reciperetur in se ipsa, & quia totum constitutum per formam supponeretur ad ipsam formam, quae manifestam inuoluunt implicationem, vetumtamen ad hæc absurda reducuntur, qui affirmant alterationem produci per eandem actionem, per quam forma producitur.

4 Eandem sententiam ex principiis ab omnibus admissis manifestè euerto. Alteratio disponit materiam ad formam recipiendam, & per terminum alterationis est materia disposita ad formam recipiendam: ergo terminus alterationis est formaliter dispositio ad formam substantialem, seu ad illius generationem: ergo generatio distinguitur ab alteratione. Probo consequentiam: Nulla qualitas disponit formaliter ad actionem, ex vi cuius producitur, alias disponderet ad se ipsam in subiecto recipiendam: sed qualitas disponit ad actionem, per quam producitur forma substantialis: ergo actio, per quam producitur forma substantialis distinguitur ab actione, per quam producitur qualitas disponens: ergo generatio, quae est productio formae substantialis distinguitur ab alteratione, quae est productio qualitatis. Neque potes dicere qualitatem disponere

ad formam substantialem, & non ad actionem, per quam producit talis forma, quia dispositio, quæ est in subiecto non est ad formam secundum se, sed ad formam ut existentem in subiecto disposito, & ut receptam in illo: ergo ad ipsam formæ receptionem. Rursus dispositio determinat productionem formæ substantialis, & est prior illa: ergo dispositio supponitur ad productionem formæ substantialis: sed non supponitur ad productionem sui ipsius: ergo productio formæ substantialis distinguitur à productione qualitatis: ergo generatio ab alteratione. Ultimò in omnium sententia postquam iam producta est ultima dispositio potest Deus suspendere concursum, & non ponere formam genitam: ergo generatio formæ distinguitur ab alteratione. Probo consequentiam: Generatio non potest esse adhuc de potentia Dei absoluta sine forma genita, sed alteratio potest esse sine forma genita: ergo alteratio non est generatio.

5 Hæc argumenta ita vexant patronos oppositæ sententiæ ut illis fixum aliquem modum illam defendendi non permittant, ideò in varios dicendi modos distrahuntur. Afferunt plerique ex recentioribus formam genitam non fieri per aliquam actionem, neque identificatam, neque distinctam ab alteratione, sed procedere postea alteratione, per quamdam naturalem resultantiam, seu simplicem emanationem, & in hoc sensu verum esse alterationem non identificari adequatè cum generatione, quia generatio dicit alterationem, & simplicem illam emanationem, quarum cum alteratio sit actio, & non simplex emanatio, verum est dicere actionem generatiuam, hoc est inclusam in generatione, non distingui ab alteratione, quia generatio nullam dicit actionem distinctam ab alteratione, licet præter alterationem dicat simplicem emanationem, quæ formaliter non est actio. Alij ut religiosius defendant alterationem non distingui à generatione, afferunt alterationem addere ad rationem generationis emanationem illam non tanquam quid pertinet ad rationem formalem generationis, sed tanquam terminum, quo posito alteratio incipit per se ipsam esse generationem, & exercere munus generationis.

6 Multa in hac doctrina inuoluuntur valde difficilia, quæ multis impugnarent, si non illa proprio difficultatis pondere iam inspicere corruentia. Nonnulla euoluam, ut illorum difficultas appareat. In primis falsum est positum dispositionibus formam substantialem non per actionem distinctam, sed per emanationem ab ipsa indistinctam resultare, quod sic probo: forma hæc necessariò dependet physice tanquam à vera causa physice influente ab aliquo principio effectiuo, quo posito inquiri, an dependeat tantum à dispositionibus vel ab alio principio: si tantum dependet à dispositionibus per hanc simplicem emanationem à se indistinctam sequitur, per suammet entitatem habere dependere ab his dispositionibus: ergo implicat non dependere ab illis: ergo implicat formam hanc produci, neque existere sine his dispositionibus: Consequens est falsum: ergo & antecedens. Consequentiam probo. Quidquid entitati conuenit per se ipsam absque alio superaddito non potest ab illa separari: ergo si formæ conuenit per se ipsam dependere physice à dispositionibus tanquam à principio physico per se influente, non potest non ab illis dependere, sicuti non potest actio non dependere à suo principio effectiuo, neque effectus identificatus cum actione per se ipsam à principio effectiuo procedente à tali principio aliquando non dependere. Dices doctrinam hanc esse veram de his, quæ procedunt per actionem, non verò de his, quæ per simplicem emanationem procedunt: sed nihil ad rem, quia omnis simplex emanatio ut postea dicam est vera actio, deinde quia ratio prædicta eodem modo probat de actione, & de simplici emanatione. Si dependet ab alio principio distincto à dispositionibus siue creato, siue à Deo non solum ut causa prima sed specialiter influente in formam, probo dependere ab illo media causalitate distincta à dispositionibus, & distincta ab ipsa forma. Id per quod principium effectiuum formaliter constituitur efficiens terminum, & nihil aliud ab hoc distinctum est causalitas, ex vi cuius terminus efficitur: sed principium effectiuum formæ non constituitur formaliter efficiens formam per dispositiones: ergo dispositiones non sunt causalitas, ex vi cuius forma efficitur. Maiorem admittunt omnes: Minorem probo. Positis dispositionibus potest de potentia absoluta principium formæ effectiuum

non efficere formam: nullus enim negat posita vltima dispositione posse Deum non producere formam: ergo non constituitur formaliter efficiens per dispositiones, quia implicat exister principium effectiuum, & id per quod formaliter constituitur efficiens, & non constitui formaliter efficiens. Dices dispositiones exercere munus causalitatis, & actionis posito termino tanquam connotato. Milles contra hæc connotata argumentatus sum, mitto sapienter rationem repetitam ex identitate formæ posito hoc vel illo connotato, quæ semper eadem præstabit semper eundem effectum, quem præstat per se ipsam, & specialem aliam contra hanc materiam adduco: ut dispositiones exerceant munus actionis debent supponere terminum existentem: ergo productum, ad quid ergo posita actum agent & veniet actio, quando terminus illius effectus est Formam dependere per causalitatem superadditam à principio effectiuo sic probo: forma materialis indifferens est ut dependeat per causalitatem, quæ sit creatio, vel per causalitatem, quæ sit generatio: ergo neutra identificatur cum forma, siquidem quælibet illarum per se sumpta potest à forma separari. Rursus forma materialis indifferens est, ut dependat ab hac vel ab illa materia: ergo dependet à materia per causalitatem superadditam: sed per eandem causalitatem dependet à materia, & à causa effectiuæ: ergo dependet ab utraque per causalitatem superadditam. Ultimò, productionem formæ non esse simplicem emanationem, quia est actio transiens, & quia supponit præter principium actuum, & passuum dispositiones ex parte subiecti, constat ex his quæ dicam Controverf. 2. de anima puncto 2. ubi conceptum simplicis emanationis explicabo, & statum simul contra hunc dicendi modum simplicem emanationem esse veram actionem, quod facili euincitur, ex eo, quod est id, per quod formaliter principium effectiuum efficiens constituitur.

Ex his constat formam (idem dico de modo vniõis) 7 produci media causalitate superaddita distincta à dispositionibus, ex vi cuius formaliter est producta dependenter à materia, & formaliter genita, quia generatio nihil aliud est, quam productio termini, ex vi talis productionis à materia dependentis.

Si velimus argumenta oppositæ sententiæ dissoluere, 8 neque vnum inuenimus, quod vel leuem nobis ingerat difficultatem. Obiiciunt Thomistæ inferri ex eo quod generatio sit distincta ab alteratione substantiam esse immediatè operatiuam, vel substantiam operari interuentu accidentium. Respondeo hoc vltimum defendere plurimos Thomistas, primum nos cum aliis plurimis tradidisse in Physicis. Mitto in omnium opinione assignandum esse principium effectiuum formæ genitæ de quo est eadem difficultas, ac de principio generationis superadditæ.

Obiiciunt secundò. Si datur generatio ab alteratione 9 distincta illius subiectum debet esse materia prima, sed materia prima non potest esse subiectum generationis: ergo non potest dari generatio ab alteratione distincta. Minorem probant. Si datur generatio distincta ab alteratione, necessariò est accidens, sed accidens debet subiectari in singulari per se existente: ergo non potest subiectari in materia prima, quæ non est singulare per se existens. Respondeo, materiam primam esse substantiam singularem per se existentem, capacem sustentandi non solum accidentia, verum illam ipsam formam substantialem.

Obiiciunt tertio. Aristotelem dixisse generationem 10 esse terminum extrinsecum alterationis. Respondeo hoc asserto tantum intendisse Aristotelem significare generationem esse actionem quamdam quæ naturaliter alterationem consequitur.

Obiiciunt quarto. Sequi ex eo quod generatio distin- 11 guatur ab alteratione, generationem esse mutationem, quod est contra Aristotelem, qui dixit omnem motum esse successiuum. Respondeo Aristotelem definisse generationem per mutationem, tantum abest, ut contra illius mentem sit asserere generationem esse mutationem. Cum verò dixit omnem motum esse successiuum, distinguebat motum propriè dictum à mutatione, ut multi affirmant, vel per modum vniõis motus reputabat generationem, & alterationes, quæ ad illam ordinantur, ut Patres Conimb. affirmant.